

Datum 18 februari 2014

Kustbevakningen Region Ost
Björn Meijer

Region Gotlands synpunkter på eventuella nedskärningar av Kustbevakningen på Gotland

- Vilka konsekvenser skulle det ge Region Gotland om inte Kustbevakningen fanns baserade på Gotland?

Sjöfarten på Östersjön är betydande och har ökat stadigt det senaste decenniet. Mer än 2000 större fartyg är ständigt till sjöss i Östersjön. Utöver containertrafiken står transport av olja för en betydande del av trafiken. Den generella last- och containertrafiken kommer att öka med 64% fram till 2020 och volym transporterad olja kommer att öka med 64 % fram till 2030. Huvuddelen av denna trafik passerar den gotländska kusten.

Region Gotland har även för avsikt att, inom kort, teckna ett långsiktigt samarbetsavtal med Copenhagen Malmö Port för att utveckla Gotland som kryssningsdestination ("navet i havet"). Detta kopplat till Gotlands attraktionskraft inom turismen.

Samtidigt så utgör den ökande fartygstrafiken en väsentlig påverkan på Gotland ur risk- och sårbarhetssynpunkt.

Sannolikheten för oljeutsläpp i Östersjön och i Gotlands närområde är påtaglig. I takt med att fartygen blir större ökar även risken för riktigt stora utsläpp.

Gotland har ca 800 km kust och många fartyg (>57000 /år) passerar Gotlands närområde (se bilaga 1). Ett större oljeutsläpp skulle få betydande konsekvenser för såväl djur som natur, men även turistnäringen riskerar att drabbas vid ett omfattande oljeutsläpp.

Kustbevakningens närvaro och resurser på Gotland är i detta sammanhang oerhört betydelsefulla då det gäller förmågan att snabbt kunna göra en miljöräddningsinsats till sjöss (och kustnära) om olyckan/krisen skulle vara framme.

Möjligheterna att bekämpa oljeutsläpp runt Gotland i händelse av en fartygsolycka skulle minska avsevärt. Det skydd som miljöräddningsfartyget KBV 047 (med basering i Slite) utgör i den **kustnära** oljeberedskapen är avgörande för Gotland.

På Gotland finns idag ett av MSB:s oljeskyddsförråd. Detta ger förutsättningar för att snabbt och effektivt ta hand om mindre utsläpp och **strandnära**.

Med bilden av den utökade fartygstrafiken runt Gotland som grund så borde det finnas skäl att **öka** antalet fartygsenheter till två Gotlandbaserade miljöskyddsfartyg för kustnära sanering på varsin sida om Gotland. Tidsfaktorn i detta sammanhang är avgörande för att minska konsekvenserna och om möjligt hantera eventuella utsläpp så långt ut ifrån den gotländska kustlinjen som möjligt (se bilaga 2).

Utdrag ur MSB rapport: Riskbild för oljeolyckor till sjöss i Sverige inför 2025 – kap 12 – slutsatser av framtida riskbild:

”Till följd av att sannolikheten för stora olyckor ökar finns behov av att utöka beredskapen för hantering av oljeutsläpp. Stora utsläpp innebär mycket stora kostnader för samhället där direktkostnader för hanteringen är en mindre del och marknaden (fiske och turism) och svårbedömda miljökostnader utgör den större delen.”

Naturvårdsövervakningen som idag sker genom den dagliga verksamheten i Gotlands farvatten kommer att påverkas negativt.

Tullverket har idag ingen fast bemanning på Gotland utan gränskontrollen sker idag samordnat och i nära samverkan mellan Polisen och Kustbevakningen.

Kustbevakningen genomför även regelbundet kontroller av farligt gods på färjorna till och från Gotland. Detta i syfte att öka tryggheten och säkerheten för passagerarna till och från Gotland.

Att inte Kustbevakningen finns baserad på ön skulle även kunna få påverkan på en ökad (organiserad) brottslighet med maritim anknytningen.

Arbetsmarknadspolitiskt innebär det naturligtvis att drygt 40 arbetstillfällen förloras på Gotland.

Den ”vardagliga” kontakten och möjligheten till samverkan kopplat till krisplanering (risk- och sårbarhetsanalyser m m) inom ramen för bland annat GotSam kommer avsevärt att minska.

- Vilka kompensatoriska åtgärder skulle Region Gotland behöva göra för att utföra de uppgifter som löses av Kustbevakningen idag, så som till exempel naturvårdsövervakning, kontroll och tillsyn av fiskeförbudsområden mm?

Region Gotland bedömer sig inte ha resurser eller ansvar att utföra de viktiga uppgifter som Kustbevakningen har i de och runt de gotländska farvattnen framförallt då det gäller ansvaret för miljöräddningstjänst till sjöss.

Detta är nationella åtaganden och där ö-läget bör användas strategiskt och utvecklande i stället för avvecklade.

Region Gotland kommer sannolikt behöva se över den **strandnära** oljeskyddsberedskapen om den **kustnära** miljöräddningsresursen i form av KBV 047 försvinner.

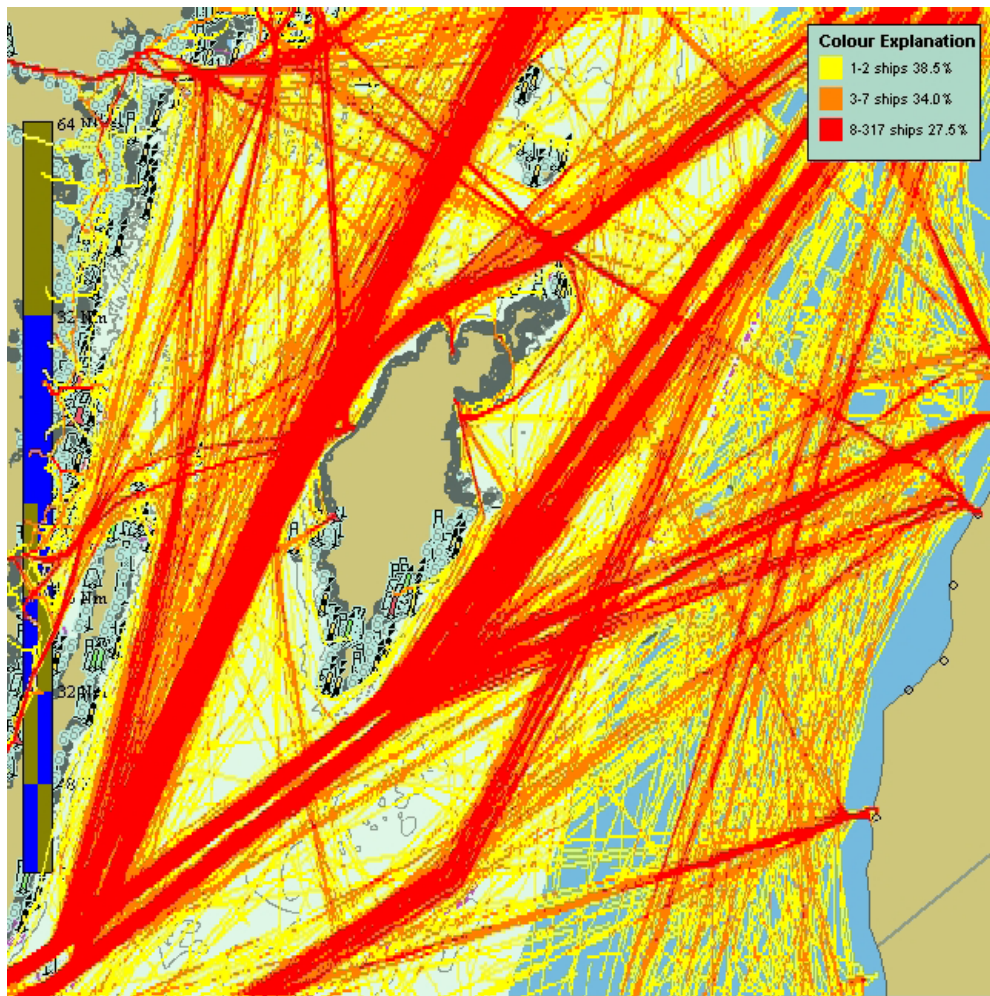
Med hänsyn taget till Gotlands, till stora delar känsliga stränder, så skulle avsaknaden av en snabb insats (4-8 h) från en miljöräddningsresurs för kustnära sanering vara direkt avgörande för konsekvenserna av ett omfattande oljeutsläpp. Detta kan inte tillgodoses annat än enheterna är baserade på Gotland.

Resurser och rutiner för att genomföra naturvårdsövervakning och fiskerikontroll behöver överses vilket kräver ytterligare analys

Per Lindskog
Regiondirektör

Christer Stoltz
Beredskapschef

Fartygstrafiken runt Gotland

Gotlands strategiska läge (cirkelns radie=20 mil)

